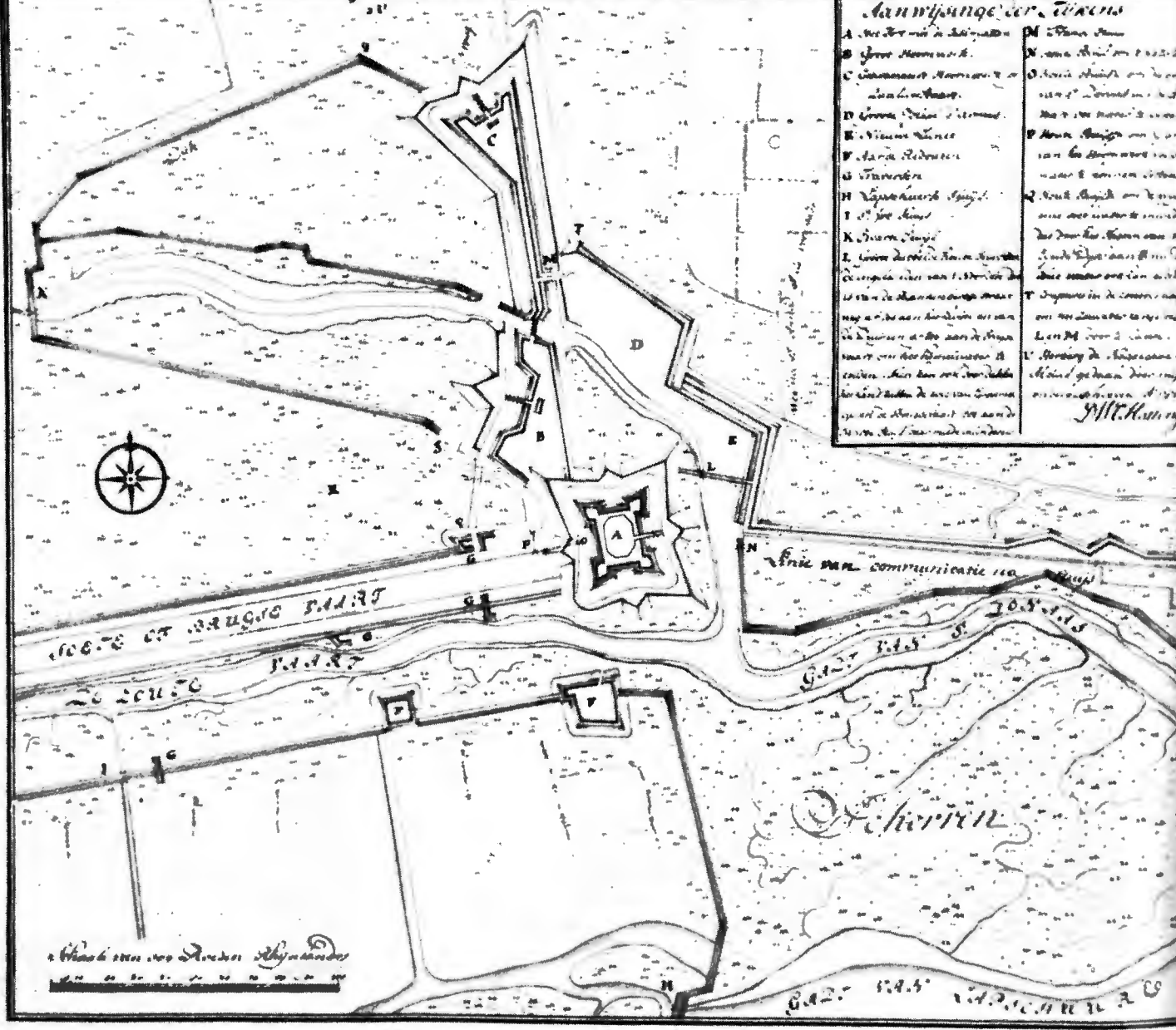

PLAN VAN HET FORT S' DONAAS.

Aanwijzingen der Tinnen

A. Het Fort van de Schiedamsche Diakenij.	M. De Waterputten.
B. Het Fort van de Schiedamsche Diakenij.	N. De Waterputten.
C. De Waterputten van de Schiedamsche Diakenij.	O. De Waterputten van de Schiedamsche Diakenij.
D. De Waterputten van de Schiedamsche Diakenij.	P. De Waterputten van de Schiedamsche Diakenij.
E. De Waterputten van de Schiedamsche Diakenij.	Q. De Waterputten van de Schiedamsche Diakenij.
F. De Waterputten van de Schiedamsche Diakenij.	R. De Waterputten van de Schiedamsche Diakenij.
G. De Waterputten van de Schiedamsche Diakenij.	S. De Waterputten van de Schiedamsche Diakenij.
H. De Waterputten van de Schiedamsche Diakenij.	T. De Waterputten van de Schiedamsche Diakenij.
I. De Waterputten van de Schiedamsche Diakenij.	U. De Waterputten van de Schiedamsche Diakenij.
K. De Waterputten van de Schiedamsche Diakenij.	V. De Waterputten van de Schiedamsche Diakenij.
L. De Waterputten van de Schiedamsche Diakenij.	W. De Waterputten van de Schiedamsche Diakenij.
X. De Waterputten van de Schiedamsche Diakenij.	Y. De Waterputten van de Schiedamsche Diakenij.
Z. De Waterputten van de Schiedamsche Diakenij.	AA. De Waterputten van de Schiedamsche Diakenij.

M. H. H. H. H.

W. H. H. H. H.

EEN PLAN VAN HET FORT SINT-DONAAS 1752

=====

Nu ons geacht medelid dhr Florent de Fonseca bezig is de laatste povere restjes van het Fort St-Donaas wag te scheppen om ze in zijn steenoven te Lapscheure te verwerken, hebben wij het goed gevonden, mede om hem plezier te doen (want hijzelf en zijn familie hebben veel belangstelling voor onze streek), dit plan van het Foert te publiceren. Dit plan werd ons bezord door de heer H. M. le Page uit Mechelen, waarvoor wij hem hierbij van harte danken.

Ziehier eerst de tekst die op het plan niet altijd even duidelijk te lezen is, en die wij voor U overschrijven.

Aanwijssinge der Teykens.

- A. Het Fort met de Kasematten
- B. Groot Hoornwerk
- C. Geavanceerd Hoornwerk of Zwaluwstaart
- D. Groote Place d'armes
- E. Nieuwe Lunet
- F. Aarde Redouten
- G. Traversen
- H. Lapschuurse Sluijs
- I. St Job Sluijs
- K. Zwarte Sluijs
- L. Groote houtte Sluijsen van de ingelanden van 't Noorden, dit is van de Blankenbergse straetweg af tot aen het Zwiijn en van de Duijnen af tot aen de Brugse vaert, om het hemelwater te lossen. Men kan ook door desen het land tussen de weg van Greveninge en de Brugse vaert tot aen de Swarte Sluijs daermede inunderen.
- M. Franse (?) Sluijs
- N. Houte Buyse om 't water te lossen
- O. Houte Buijsen om de gragt van St Donaas uijt de Brugse vaert vol water te setten
- P. Houte Buijse om de gragten van het Hoornwerk vol soet water te kunnen setten
- Q. Houte Buijse om de wey R met soet water te kunnen inunderen dat door het sleggen van het eynde Dijk aan S nu door sout water ook kan geschieden
- T. Coupure in de conterschans om het Zeewater langs se Sluijsen L en M door te laten
- U. Herberg de Nachtegael

Aldus gedaen door mij ondergeschreven A° 1752 - D M Hattinga

Enkele Aantekeningen bij:

- A. De toegang tot het eigenlijke Fort was een brug over de walgracht. Die toegang lag in 1752 langs de kant van Sluis, want sedert het Barrièretrakteat van 1713

werd het Fort bezet door een Hollands garnizoentje.

B. Ook hier was de toegang tot het Hoornwerk, een brug verdedigd door een saillant in de conterschans.

C. De Zwaluwstaat is het deel van het Fort dat nu nog te vinden is in de tekening van de grond bij de draai in de dijk die loopt van de Nachtegaal naar de Zwarte Sluis. Ook de zeer oude doorn-haag (i.p.v. onze prikkeldraad) tekent een deel van de vroegere Zwaluwstaart. Let erop dat ook daar een toegangsbrug lag; en U vindt in de wei nogde weg er naartoe.

D. Hier haalt de heer de Fonseca wel eens een kanonbal boven.

F. Op de grootste van deze redouten staat nu de hofstede "Fort St-Donaas" van dhr Daeninck. Zeker tot aan de Franse Revolutie stond hier de hofstede-herberg-pakhuis waar de goederen van en naar Brugge gestapeld werden tot de komst van de barge of het zeeschip.

G. Daar omtrent moet het "Internationaal Plankier" gelegen hebben waarover Dr. Jos De Smet handelt in het volgend artikel. Het plan laat zeer goed zien dat de Varsche Vaert of Zoete Vaert voorbij het Fort waarlijk volledig heeft laten "vervaeghen". Er blijft alleen een versterkte weg: Linie van communicatie na Sluijs. Ook Napoleon heeft de Damse Vaert maar gereed gekregen tot aan het Fort. Het laatste deel, St-Donaas-Sluis, werd pas in 1854-57 hergraven. Tot voor de tweede wereldoorlog bleef de marktboot naar Sluis aanleggen bij de steiger waar omtrent het "Planckier" heeft ge-

H. Is de Blauwe Sluis legen.

L. Nu zal niemand meer twijfelen waar de fameuze Sluis van St-Donaas lag, waarlangs Reigaartsvliet en Eiensluis -doorheen de Hoekevaart en de Zwarte Sluis- uitwa- terden tot in 1784, nadat de Izabellasluis ten N.W. van het Izabellafort, rond 1715 volledig was "upgheslyckt". De Sluis van St-Donaas werd dan ook uitdrukkelijk vermeld in het Barrièretraktaat: "dat de deuren van de Sluijsen van het voorseyde Fort sullen afghedaen worden ende afghedaen blyven geduerende den tydt van den Peys ende dat de Geïnteresseerde sullen moghen doen leeghen het Bedde ofte Sulle reys en reys het gerse van de Swarte Sluijse, ende daer van visiete doen als het hun sal believen ende nootsaeckelijck sal duncken, op dat in den tydt van den Peys het Water magh hebben sijnen vryen loop in zee".

M. Franse (?) Sluis: vergeten we niet dat de legers van Lodewijk XV het Fort St-Donaas en de stad Sluis hebben bezet gedurende de Oostenrijkse Successieoorlog tot in 1748. Misschien moet wel "Tranchee-sluis" gelezen worden.

U. Ligt op het plan heel bovenaan, onder de N van het woord VAN.

Broeder Gaëtan.